

2011-03-21

Dnr 43-2010:5018

Beslut för grundskola

efter tillsyn av Uslands skola
i Sundsvalls kommun

2011-03-21

1 (2)

Dnr 43-2010:5018

Rektor för Uslands skola

Mona Palander

Kryssarvägen 88

865 32 Alnö

Tillsyn i Uslands skola

Förskoleklass och grundskola

Helhetsbedömning

Skolinspektionens tillsyn fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. En bedömning har gjorts av i vilken utsträckning skolan, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Granskningen kan dock inte ge en heltäckande bild av tillståndet i skolan.

Skolinspektionens tillsyn visar att det råder en positiv anda på Uslands skola. Den fysiska miljön vid skolan är inbjudande och undervisningen genomförs av en välutbildad personal. Skolan har en engagerad rektor som vill driva skolans utveckling framåt. Trots detta behöver rektorn ta ett tydligare ansvar för uppföljning och utvärdering av skolans resultat i alla ämnen. De individuella utvecklingsplanerna med skriftliga omdömen samt skolans plan mot kränkande behandling måste förbättras. Vidare måste rektor se till de åtgärdsprogram som utarbetas uppfyller förordningens krav.

Skolinspektionens beslut:

Skolinspektionen har under tillsynen av Uslands skola identifierat följande brister.

- Uslands skola ger inte alla elever förutsättningar att nå lägst målen att uppnå för utbildningen (2 kap. 6§ grundskoleförordningen och Lpo 94, 2.2 Kunskaper, Mål att uppnå i grundskolan, Kursplanerna).

2011-03-21

2 (2)

Dnr 43-2010:5018

- De individuella utvecklingsplanerna med skriftliga omdömen uppfyller inte författningarnas krav (7 kap. 2 § grundskoleförordningen).
- Rektorn behöver ta ett tydligare ansvar för uppföljning och utvärdering av skolans resultat och använda detta underlag för att nå de nationella målen (2 kap. 2 § skollagen, Lpo 94, 1 Den enskilda skolans utveckling, 2.8 Rektors ansvar).
- Skolans åtgärdsprogram uppfyller inte förordningens krav (5 kap. 1 § grundskoleförordningen).
- Skolans plan mot kränkande behandlingen uppfyller inte författningarnas krav (14 a kap. 6–8 §§ skollagen).

Kommunen och rektorn har ansvar för att åtgärder vidtas för att åtgärda ovanstående brister. Redovisning ska lämnas till Skolinspektionen senast tre månader från den dag beslutet för Sundsvalls kommun meddelas. Skolinspektionen kommer då att följa upp beslutet. Skolinspektionen förutsätter dock att rektorn och Sundsvalls kommun snarast vidtar åtgärder för att rätta till bristerna.

I samband med redovisningen begär Skolinspektionen in en sammanställning av samtliga kunskapsresultat för att kunna bedöma skolans måluppfyllelse.

På Skolinspektionens vägnar

Elisabeth Ahlgren

Enhetschef

Stina Johansson

Utredare/föredragande

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför tillsyn i Sundsvalls kommun under våren 2011. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolor i kommunen. Skolinspektionen besökte Uslands skola den 8 februari 2011.

Varje skola får efter besöket ett beslut där bedömningar som rör den granskade skolan redovisas. Skolbeslutet kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Tillsynen inriktas mot fyra huvudområden: **måluppfyllelse och resultat, pedagogisk ledning och utveckling av skolan, skolans lärandemiljö** samt **enskild elevs rätt**. Bedömningarna av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet.

Den nya skollagen trädde i kraft den 1 augusti 2010, men 1985 års skollag ska fortsätta att tillämpas fram till den 1 juli 2011. Det innebär att 1985 års skollag är utgångspunkten för Skolinspektionens tillsyn och granskning fram tills dess.

Underlaget för Skolinspektionens bedömning är dels dokument från kommunen och Uslands skola, dels den information som samlats in under besöket, då rektorn intervjuades. Även annan information om kommunen och skolan från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts.

Uslands skola granskades vid det här inspektionstillfället med en tillsynsmodell, som innebär att granskningsfokus i huvudsak är riktat mot skolans ledningsfunktion och de rutiner som skolan ska ha för att säkerställa att eleverna har tillgång till en utbildning i enlighet med nationella krav. Granskningen, som genomförts som en begränsad tillsyn, kan dock inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolan.

När tillsynen har genomförts i hela kommunen sammanställs iakttagelser och bedömningar som rör huvudmannens ansvar för utbildningsverksamheten i ett kommunbeslut. Skolbesluten från samtliga skolor i kommunen fogas då till det beslutet som bilagor. Skolinspektionen kommer att följa upp vilka åtgärder som vidtagits i anledning av påtalade brister efter att kommunbeslutet meddelades.

Ytterligare information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).

Beskrivning av Uslands skola

Tabell 1.: Antal elever på Uslands skola

Uslands skola	Antal elever
Förskoleklass	60
Grundskola	294

Källa: Skolans rektor

Uslands skola ligger på Alnö i Sundsvalls kommun. Verksamheten omfattar förskoleklass och grundskolans årskurser 1–6 och är organiserad i åldershomogena klasser. Skolan är indelad i två arbetsenheter, Havet och Skogen. Lärarna i årskurs 1–3 utgör ett arbetslag och lärarna i årskurs 4–6 utgör ett arbetslag. I anslutning till skolan finns också ett fritidshem med tre avdelningar. Rektors ansvarsområde omfattar verksamheten från förskoleklass till och med årskurs 6, skolbarnsomsorgen samt måltidsorganisationen.

Bedömningar och motiveringar

Huvudområde: Måluppfyllelse och resultat

Bedömningsområde: Kunskaper

Bedömning:

Uslands skola ger inte alla elever förutsättningar att nå lägst målen att uppnå för utbildningen.

Författningsstöd:

2 kap. 6 § grundskoleförordningen och Lpo 94, 2.2 Kunskaper, Mål att uppnå i grundskolan samt Kursplanerna.

Motivering:

Av kvalitetsredovisningen för Uslands skola läsåret 2009/10 framgår att cirka 11 procent av eleverna i årskurs 3 inte når målen i något av ämnena svenska eller matematik. I årskurs 5 har cirka 10 procent inte nått målen i ämnet engelska. Av resultaten för de nationella proven i svenska, engelska och matematik årskurs 5 framgår att endast på ett delprov, i matematik, når samtliga elever målen. I årskurs 3 varierar resultaten mellan olika delprov i de nationella proven för svenska och matematik. Endast ett delprov i matematik har fullständig måluppfyllelse.

Statistik ska användas med viss försiktighet men resultaten i de nationella ämnesproven och det faktum att alla elever inte nått målen indikerar dock att kunskapsresultaten behöver förbättras. För att kunna säkerställa att alla elever får den undervisning, de utmaningar och det stöd de behöver för att nå målen måste deras kunskapsutveckling följas, dokumenteras och analyseras. Utifrån detta måste sedan undervisningens innehåll och utformning omprövas.

Rektorn menar att skolan överlag har hög måluppfyllelse. Skolinspektionen har dock inte kunnat bedöma kunskapsresultaten i sin helhet på grund av att skolan saknar en sammanställning av kunskapsresultaten för samtliga ämnen i de årskurser där det enligt kursplanerna finns mål att uppnå. Se vidare bedömningsområde *Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering*.

Huvudområde: Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Bedömningsområde: Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering

Bedömning:

Skolinspektionen bedömer att de individuella utvecklingsplanerna med skriftliga omdömen inte uppfyller författningarnas krav.

Författningsstöd:

7 kap. 2 § grundskoleförordningen.

Motivering:

Rektorn uppger att det i samband med utvecklingssamtalen upprättas individuella utvecklingsplaner med skriftliga omdömen, IUP, för alla elever. Enligt rektor finns det en gemensam mall för hur IUP ska utformas, men alla lärare använder inte den gemensamma mallen.

De exempel på IUP, från årskurserna 5 och 6, som Skolinspektionen tagit del av berör endast ämnena matematik, svenska och engelska. De varierar från att mera sammanfatta vilka undervisningsmoment eleven har genomgått till att vara delvis framåtsyftande. Exemplet saknar en sammanfattning av vilka insatser som behövs för att eleven ska nå målen och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen och kursplanerna.

Skolinspektionen har vidare tagit del av ett antal exempel på skriftliga omdömen, vilka varierar stort i utformning och kvalitet. I något exempel, avseende mål att uppnå i årskurs 5, utformas de skriftliga omdömena i en mall där det finns rutor för respektive ämne med kommentarerna "När målet med marginal", "När målet", "Nära att nå målet" samt "Osäkert". Utrymme för vidare kommentarer saknas.

I flera av de inkomna exemplen finns omdömen som grundar sig på vad eleven har gjort eller hur eleven jobbat under terminen utan kommentarer om kopplingen till de nationella målen. Det finns även omdömen där beskrivningen inte berör målen för ämnet, till exempel att "Du är en glad kille med glimten i ögat!" eller "Bör försöka öppna sig"/ bjuda lite mer på sig själv rent socialt."

Omdömen för samhällsorienterande ämnen och naturorienterande ämnen ges i ämnesblock. I något av de inkomna exemplen ges ett gemensamt omdöme i de naturorienterande ämnena och de samhällsorienterande ämnena tillsammans. Vidare saknas omdömen i ämnet teknik.

Skolinspektionen vill klargöra att även om eleverna har ämnesövergripande undervisning i de samhällsorienterande- och de naturorienterande ämnena är utgångspunkten att skriftliga omdömen om kunskapsutvecklingen ska ges i varje ämne som eleven får undervisning i. Detta är ett krav senast från och med årskurs 5 då kursplanerna har mål

att uppnå i alla ämnen. I de lägre årskurserna kan det dock vara rimligt att ge skriftliga omdömen i ämnesblock om man bedriver en ämnesövergripande undervisning. Skolinspektionen vill dessutom klargöra att även om omdömen i vissa fall kan ges i ämnesblock måste detta dock göras separat för de samhällsorienterande ämnena och de naturorienterande ämnena var för sig.

Skolinspektionen bedömer att rektorn behöver arbeta för ett gemensamt förhållningsätt till arbetet med IUP. Den sammanfattande delen av IUP behöver tydliggöras, så att det framgår vilka insatser som behövs för att eleven ska nå målen och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen och kursplanerna. Skolan behöver också se till att eleverna får omdömen i varje ämne de får undervisning i samt att elevens kunskapsutveckling tydligare kopplas till målen för ämnet.

För stöd i arbetet se Skolverkets allmänna råd om den individuella utvecklingsplanen med skriftliga omdömen (SKOLFS 2009:16).

Huvudområde: Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Bedömningsområde: Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering

Bedömning:

Skolinspektionen bedömer att rektorn behöver ta ett tydligare ansvar för uppföljning och utvärdering av skolans resultat och använda detta underlag för att nå de nationella målen.

Författningsstöd:

2 kap. 2 § skollagen, Lpo 94, 1 Den enskilda skolans utveckling, 2.8 Rektors ansvar

Motivering:

I skolans kvalitetsredovisning finns en sammanställning av resultaten för de nationella ämnesprovens olika delprov för årskurserna 3 och 5. Vidare redovisas måluppfyllelsen för ämnena svenska och matematik i årkurs 3 och ämnena svenska, matematik och engelska i årkurs 5. Rektorn uppger att hon tror att lärarna har kunskap om elevernas kunskapsutveckling för de övriga ämnena men någon dokumenterad sammanställning över måluppfyllelse för samtliga ämnen och årkurser har inte uppvisats för Skolinspektionen. Analyser av resultaten som leder till förslag på förbättringsåtgärder görs i begränsad omfattning. Skolans arbete med uppföljning och utvärdering måste utvecklas till att omfatta alla ämnen i de årskurser där det enligt kursplanerna finns mål att uppnå. Rektorn behöver ta ett tydligare ansvar för att resultaten följs upp, utvärderas och dokumenteras.

Huvudområde: Enskild elevs rätt

Bedömningsområde: Särskilt stöd

Bedömning:

Skolinspektionen bedömer att rektorn måste säkerställa att de åtgärdsprogram som utarbetas alltid uppfyller förordningens krav samt säkerställa att åtgärdsprogram upprättas när elever riskerar att inte nå målen oavsett vilket ämne det gäller.

Författningsstöd:

5 kap. 1 § grundskoleförordningen och 4 kap. 1 § skollagen

Motivering:

Vid Uslands skola utarbetas åtgärdsprogram när eleven riskerar att inte nå målen i något av ämnena svenska, engelska och matematik samt när elever har sociala problem. Endast en mindre del av det totala antalet åtgärdsprogram som utarbetas på skolan avser situationer då elever riskerar att inte nå målen i något av de nämnda ämnena.

Skolinspektionen har tagit del av några av skolans åtgärdsprogram. Av dessa framgår att stödbehoven endast är allmänt beskrivna, som till exempel "behöver stöd i Matte, Engelska och Svenska". Vidare saknas information om och hur stödbehovet är kopplade till gjord utredning. Programmen innehåller åtgärder men dessa läggs i flera fall på elevens eget ansvar och inte på skolan. I flera fall saknas tidpunkt för utvärdering av de planerade insatserna samt information om hur insatserna ska följas upp. Det är vidare oklart om eleverna har getts möjlighet att delta i utformningen av åtgärdsprogrammen.

Skolinspektionen vill påpeka att av ett åtgärdsprogram ska det framgå vilka behoven är, hur de ska tillgodoses samt hur åtgärder ska följas och utvärderas. För att åtgärdsprogrammet ska kunna fylla den funktion som är avsedd och uppfylla förordningens krav är det viktigt att skolan arbetar vidare för en gemensam kunskap om hur mål och åtgärder kan formuleras så att åtgärdsprogrammen blir ett effektivt verktyg i skolans arbete med att hjälpa elever i behov av särskilt stöd. Rektor behöver även säkerställa att åtgärdsprogram upprättas när elever riskerar att inte nå målen oavsett vilket ämne det gäller.

För stöd i utformningen av åtgärdsprogram se Skolverkets allmänna råd för arbetet med åtgärdsprogram (SKOLFS 2008:25).

Huvudområde: Skolans lärandemiljö

Bedömningsområde: Plan mot kränkande behandling

Bedömning:

Skolinspektionen bedömer att skolans plan mot kränkande behandling inte uppfyller författningarnas krav.

Författningsstöd:

14 a kap. 6–8 §§ skollagen

Motivering:

Uslands skola har upprättat en likabehandlingsplan utifrån kraven i lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever. Lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever upphörde att gälla den 1 januari 2009. Därefter gäller i stället 14 a kap. skollagen (1985:1100, ändrad genom 2008:571) och den nya diskrimineringslagen (2008:567).

I skolans likabehandlingsplan beskrivs ett antal förebyggande och främjande insatser som ska genomföras under det kommande året. Det framgår dock inte av planen hur insatserna är kopplade till en aktuell kartläggning av verksamhetens behov. Vidare saknas en redogörelse för hur de planerade åtgärderna i föregående års likabehandlingsplan har genomförts.

Planen beskriver vilka åtgärder som ska vidtas när kränkande behandling förekommer mellan barn och elever. Det framgår att dokumentation av samtal ska ske men planen beskriver inte närmare hur utredningen ska dokumenteras. Planen saknar vidare en beskrivning på åtgärder som ska vidtas i de fall barn eller elever upplever sig trakasserade eller på annat sätt kränkta av personal. Av planen ska tydligt framgå hur en sådan utredning ska ske och vilka åtgärders som ska vidtas.

För stöd i arbetet, se Skolverkets allmänna råd för att främja likabehandling och förebygga diskriminering, trakasserier och kränkande behandling (SKOLFS 2009:38).